

اهمیت مدیریت جامع بحران در حوادث بزرگ

اولین مسئله در مدیریت بحران، نوع مدیریت است که باید جامع‌نگر باشد. به زبان ساده‌تر، مدیریت جامع بحران بدین معناست که قبل از حادثه، زمان وقوع حادثه و بعد از آن فکر کنیم. قبل از حادثه آنچه لازم است، کسب آمادگی و یک‌سری اقدامات پیشگیرانه است. اگر موضوع آتش‌سوزی و ریزش ساختمان پلاسکو را در نظر بگیریم، اقدامات پیشگیرانه شامل اختارها و پیگیری‌هایی است که باید به‌منظور حصول اطمینان از رعایت اصول و قواعد ایمنی در ساختمان انجام می‌شد. اقدامات آمادگی نیز عبارت است از کسب آمادگی در میان سازمان‌های پاسخگو و مردم. زمانی که صحبت از کسب آمادگی شهر یا کشور می‌شود، منظور آمادگی مردم و جامعه و آموزش‌های همگانی است. طبیعتاً این آمادگی شامل سازمان‌های پاسخگو هم می‌شود و سازمان‌ها الزاماً باید دارای سطحی از آمادگی در انجام انواع عملیات باشند. مولفه‌های آمادگی نیز بسیار زیاد است و مواردی مانند آموزش، تجهیز، ساماندهی، تمرین مداوم و بازخوردگیری از آن‌ها، تسریع امور و... را شامل می‌شود. درعین حال بسیار ضروری است که آمادگی سازمانی و اجتماعی توانسان و باهم باشند. به این معنا که هم سازمان پاسخگو باید از ابزارها و امکانات و تأسیسات به‌روز برخوردار باشد و هم مردم آمادگی رفتاری داشته باشند. همین رفتارهایی که در چند روز گذشته از مردم دیده‌ایم نشان می‌دهد که مردم نیازمند فراگیری رفتار لازمه هستند و باید بیاموزند که مثلاً به منطقه بحران هجوم نیابوند و عرصه را برای مدیریت بحران و انجام عملیات امداد باز کنند و این انتظار از مردم باید با آموزش آن‌ها پاسخ داده شود.

مسئله بعدی حلقه امنیتی یا ایمنی است که در تمام نقاط دنیا و در تمام بحران‌ها تشکیل می‌شود. این حلقه در مراحل اول کوچک و محدود است اما در ادامه متناسب با احتمال گسترش بحران و بحسب تشخیص مدیران، قابلیت گسترش دارد. در این حلقه، تنها نیروهای امدادی و مدیران و خبرنگاران اجازه ورود دارند. ورود خبرنگاران برای این است که خبرهای منطقه بحرانی را در مرکز کنترل و هماهنگی عملیات (EOC)، پخش و مدیریت کنند. از طرفی مدیریت میدان نیز در این حلقه به مدیر میدان واگذار می‌شود. باید دید در حادثه بزرگ آتش‌سوزی و ریزش ساختمان پلاسکو، مدیریت میدان چگونه بود و از آن طرف حلقه ایمنی و امنیتی، در چه مدت زمانی شکل گرفت.

با آنکه افراد زیادی از ساعات ابتدایی وقوع بحران زحمت کشیدند و تعدادی از افراد نیز شهید و مجروح شدند اما واقعیت این است که مدیریت بحران باید معطوف به پیامدهای حادثه می‌شد؛ یعنی به ویژگی‌ها و مختصات سازه‌ای که ۵۰ سال از عمرش می‌گذشت و حرارت بالا و انفجارهای کوچک در آن رخ می‌داد. در ابتدای وقوع حادثه، جمعیت در کوتاه‌ترین زمان ممکن تخلیه شدند و این قابل قبول است اما باید دید چگونه پیش از ظهر که چند ساعت از وقوع اولیه حادثه می‌گذشت و قاعدتاً و مطلقاً نباید کسی وارد ساختمان می‌شد تا آتش نشانان مجبور به تخلیه آن‌ها باشند، آیا عده‌ای از حلقه مذکور گذشتند؟ این یکی از جنبه‌های حلقه ایمنی است که اجازه ورود به افراد، ولو مالک ساختمان و کسبه، داده نشود. بدیهی است ارزیابی قطعی چگونگی وقوع این حادثه، نیازمند اطلاعات دقیق و همه‌جانبه درباره جنبه‌های مختلف آن است که قطعاً در روزهای آینده در دستور کار مسئولان قرار می‌گیرد.

فراموش نکنیم در دنیا زمانی که صحبت از مدیریت بحران می‌شود، اولویت اول، مدیریت جامع بحران است؛ مدیریت جامع بحران یعنی فکر کردن به تمام جنبه‌های بحران. از سوی دیگر، به‌لحاظ حقوقی و قانونی در قانون ساختار نظام جامع رفاه اجتماعی که ۱۲ سال قبل در مجلس شورای اسلامی تصویب شد، قانون‌گذاران یکی از شقوق اساسی رفاه اجتماعی را به امداد و نجات اختصاص دادند و تأکید کردند این بخش باید در کنار بیمه و درمان، چترى از رفاه برای مردم تأمین کند. به‌عبارت دیگر، امداد و نجات به‌نوعی نگهبان ساختار نظام رفاهی تلقی شد که در شرایط بحرانی از وارد آمدن خسارت جلوگیری می‌کند. شاید یکی از دلایلی که امروز با ابعاد مختلفی از بحران در حادثه ساختمان پلاسکو روبه‌رو هستیم، ناشی از کم‌توجهی به لایه‌های مختلف همین قانون جامع ملی یک دهه گذشته باشد.

مدیرکل آموزش‌های تخصصی و ضمن خدمت هلال احمر

پیشنهاد خرید پوشاک ایرانی تا شب عید

در پی بروز حادثه ناگوار آتش‌سوزی و ریزش ساختمان پلاسکو، که منجر به شهادت چندین آتش‌نشان و تخریب حدود ۵۸۰ کارگاه و بیکار شدن ۴ هزار کارگر شاغل در این مجتمع تولیدی شد، مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی با حضور در یک برنامه تلویزیونی اعلام کرد این سازمان خود را موظف به ارائه حمایت‌های همه‌جانبه از آسیب‌دیدگان می‌داند. دکتر سیدتقی نوربخش ضمن تأکید بر پرداخت کامل هزینه‌های درمانی مجروحان تحت پوشش تأمین اجتماعی، پیشنهاد داد شهروندان تا شب عید برای رونق تولیدی‌ها و جذب کارگران بیکارشده، پوشاک ایرانی خریداری کنند. وی همچنین گفته است حکم مستمری بازماندگان شهدای آتش‌نشان نیز طی این هفته بدون تشریفات اداری صادر می‌شود.

۰۲ | کتبی‌نو

ویس‌شیر

بزرگداشت آتش‌نشانان قهرمان

مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی آخرین تدابیر حمایتی این سازمان در حادثه ساختمان پلاسکو را تشریح کرد

حمایت از بازماندگان و خسارت‌دیدگان؛ فوری و فوق‌العاده

عکس: مرصیه پروانه

قربانی در این حادثه، معادل آخرین حقوق دریافتی بیمه‌شده خواهد بود که به‌صورت مادام‌العمر پرداخت می‌شود. «مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی با بیان اینکه بیمه‌پردازی عمده واحدهای تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی از طریق بیمه حرف و مشاغل آزاد صورت می‌گرفت، اظهار داشت: «سازمان تأمین اجتماعی با هدف حمایت آسیب‌دیدگان، مهلت ارسال و پرداخت لیست حق بیمه ماه جاری واحدهای تخریب‌شده را تا سه ماه آینده تمدید می‌کند تا در سابقه بیمه‌پردازی آن‌ها، انقطاعی صورت نگیرد.» دکتر نوربخش با اشاره به ضایعه فقدان دردناک چندین آتش‌نشان در حادثه آتش‌سوزی ساختمان پلاسکو، در خصوص شمول قانون مشاغل سخت و زیان‌آور ویژه شغل آتش‌نشانی گفت: «آتش‌نشانان شامل دو گروه هستند؛ برخی قراردادی‌اند و گروهی نیز رسمی هستند. قراردادی‌ها تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی هستند و برخی از گروه‌های شغلی آن‌ها جزو مشاغل سخت و زیان‌آور محسوب می‌شود. گروه دوم که کارمند رسمی هستند و حدود ۷۰ درصد آتش‌نشانان را تشکیل می‌دهند، تابع مقررات صندوق بیمه شهرداری هستند و این صندوق به مسائل آن‌ها رسیدگی می‌کند.» وی با تأکید بر اینکه نیروهای کار چه در مشاغل عادی و چه در مشاغل سخت و زیان‌آور، به‌محض شروع به کار تابع قانون تأمین اجتماعی هستند و در صورت بروز حادثه در حین کار، حادثه‌دیده تلقی می‌شوند و تمام حقوق و مزایای حادثه‌دیده مطابق قانون به آن‌ها تعلق می‌گیرد، گفت: «در حادثه ساختمان پلاسکو آتش‌نشانان تحت پوشش فارغ از ماهیت کاری که به آن مشغول بوده‌اند، پرنده‌ها گنج و مجروح شده باشند، از خدمات درمانی رایگان، بیمه بیکاری، هزینه کفن و دفن و مستمری بازماندگی و... برابر با بیمه‌شدگان عادی برخوردار می‌شوند.»

با همکاری بانک رفاه کارگران از محل وجوه اداره شده سازمان تأمین اجتماعی و همچنین وجوه بانکی، تسهیلاتی با سود کم به کارگاه‌های پذیرنده کارگران بیکار شده حادثه پلاسکو پرداخت می‌شود تا کارگران مجدداً واحدها جذب شوند

سازمان و همچنین وجوه بانکی، تسهیلاتی را از طریق بانک رفاه کارگران با سود کم به کارگاه‌های پذیرنده کارگران بیکار شده حادثه پلاسکو پرداخت کنیم تا بایه‌بود وضعیت تقدینگی کارفرمایان، نسبت به جذب کارگران اقدام شود که پیش‌بینی ما هم این است که با توجه به اقدامات ما برای به‌بود کسب‌وکار، بخش عمده‌ای از کارگران مجدداً جذب بازار می‌شوند.» نوربخش در خصوص واحدهای تخریب‌شده تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی و نحوه کمک‌رسانی به صاحبان آن‌ها گفت: «بیماری از این واحدها به کاربخش پوشاک مشغول بودند و صاحبان آن‌ها عمدتاً از طریق بیمه حرف و مشاغل آزاد، تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی قرار داشتند که در این حادثه سرمایه زیادی را از دست داده‌اند. بنابراین در حد مقدورات کمک می‌کنیم این دسته از کارفرمایان فعالیت خود را به جایی دیگر منتقل کنند.»

مستمری بازماندگان آتش‌نشانان شهید، مادام‌العمر است
مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی با بیان اینکه محاسبات این سازمان حاکی از وجود ۱۲۰۰ واحد تجاری در ساختمان پلاسکو بوده، گفت: «با وجود اینکه تعدادی از این واحدها غیرفعال بودند اما برآوردهای مرکز اصناف تهران حاکی است که حدود ۵۸۰ واحد در این مجتمع فعالیت تجاری داشتند؛ معادل ۱۵۰۰ میلیارد تومان از منسوجات از بین رفته و بیش از ۳ هزار کارگر نیز بیکار شده‌اند که نشان از آسیب جدی به تولید کشور است.» وی درباره میزان مستمری و بیمه بیکاری کارگران تحت پوشش تأمین اجتماعی گفت: «طبق قانون تا ۸۰ درصد حقوق کارگران به‌صورت مقرر می‌گردد، بیکار شده پرداخت می‌شود و با توجه به اینکه حادثه ناشی از کار رخ داده، میزان مستمری پرداختی به بازماندگان خانواده عزیزان

مربوط به این عزیزان چه در مراکز خصوصی و چه دولتی، تا پایان دوره درمان بر عهده سازمان تأمین اجتماعی است و با توجه به اینکه عمده مجروحان مرخص شده‌اند، چنانچه مبلغی هم پرداخت کرده باشند، دفاتر اسناد پزشکی این سازمان، آن هزینه‌ها را به‌طور کامل به آن‌ها عودت خواهد داد.» نوربخش در رابطه با حمایت‌های سازمان تأمین اجتماعی از قربانیان این حادثه گفت: «مستمری بازماندگان قربانیان، بدون تشریفات معمول از ماه جاری پرداخت خواهد شد و حکم مستمری آن‌ها در شعبه ۲ تهران صادر می‌شود.»

کارگران دغدغه مقرر بیمه بیکاری نداشته باشند

مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی درباره کارگران بیکار شده بیمه‌شده ساختمان تجاری پلاسکو، گفت: «از همین امروز تمهیداتی به‌منظور برقراری بیمه بیکاری این دسته از کارگران اندیشیده شده و کارگران تحت پوشش تأمین اجتماعی می‌توانند به اداره کار جنوب غرب تهران واقع در تقاطع خیابان‌های سرهنگ سخایی و سی‌تیر مراجعه کنند و تشکیل پرونده بدهند. ضمن اینکه کارکنان شعبه ۲۶ تهران نیز در اداره کار جنوب غرب مستقر هستند و اسناد بیمه متقاضیان را بررسی می‌کنند.» نوربخش در خصوص طرح‌های اتخاذشده برای این کارگران گفت: «دو حالت وجود دارد؛ در حالت اول با همکاری معاونت کار و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی کارگران بیکار شده به کارگاه‌های

که قابلیت پذیرش دارند، معرفی می‌شوند در حالت دوم نیز مستمری بیکاری برای‌شان برقرار می‌شود.» وی با تأکید بر اینکه کارگران هیچ دغدغه‌ای بابت از دست دادن فرصت شغلی نداشته باشند، ادامه داد: «حلی هماهنگی که با بانک رفاه انجام شده و هیأت مدیره سازمان نیز در جلسه روز جمعه مصوب کرده، قرار شد از محل وجوه اداره شده

تأمین اجتماعی علاوه بر پرداخت مقرر بیمه بیکاری، کلیه هزینه‌های درمانی کارگران تحت پوشش آسیب دیده را تا بهبودی کامل عهده دار است. حکم مستمری بازماندگان قربانیان که معادل آخرین حقوق بیمه شده است، از همین ماه پرداخت می‌شود

«آمادمایش کلیه مراکز درمانی سازمان تأمین اجتماعی همچنان پابرجاست و این مراکز برای پذیرش مجروحان احتمالی در آینده، آمادگی کامل دارند.» وی با بیان اینکه اکثریت مجروحان حادثه تلخ مجتمع تجاری پلاسکو، اقدشار کارگر و آتش‌نشانان شجاعی هستند که تحت پوشش تأمین اجتماعی قرار دارند، گفت: «کلیه هزینه‌های

گزارش

جواد حیدریان

دوربین به‌دست، یکی یکی به کوچه‌های پرخطر چهارراه استانبول سر زدند. شیون آمبولانس و غریو ناله خودروهای آتش‌نشانی هم نمی‌توانست حریف این بازی خطرناک باشد. مردم دسته‌دسته چون تماشاگرانی که به تماشای حلقه‌های آتش می‌رفتند، راه را بر مسیر عبور می‌پیوند. آتش‌نشانان بی‌ادعا که هر بار تاوان بی‌مسئولیتی دیگری را می‌پردازند... آتش‌نشانی کمک / اما آتش نشان‌ها... لحظه به لحظه بر فوج جمعیت افزوده می‌شود. ساعات غریبی است. آتش‌نشانان جوان در خیابان، لباس رزم در برابر آتش می‌پوشند. تازه از استراحت خانه برگشته و ماموریت یافته‌اند تا این بار نمتنها مردم معمولی که همکاران شجاع آتش گرفته خود را از زیر هزاران تن آهن و آتش بیرون بیاورند. صحنه، صحنه تجربه‌نشدن‌های است. هیچ کس انگار برای چنین بحرانی آماده نبوده است. مجسمه فردوسی در برابر هجوم جمعیت هیجان زده، با افسوس به سمت پلاسکو خیره

پنجشنبه سرد و آلوده که هوای شهر طبق روال چند سال اخیر، سمی و خاکستری بود، غرش آسمان‌خراش پلاسکو، ستون‌های مدرنیته دهه پنجاه تهران را شکست. پایتخت بخت؛ چه سرسخت نبود. تهران همیشه غبار آلود، حالا ستونی از ستون‌های شهری‌اش را زیر خوراهای آهن و خاک و دود مدفون شده می‌دید و آتش‌نشانی که ایستاده رفتند. آزمون دیگری برای مدیریت شهری بر سر ایثار، سقوط خاطرهای قدیمی در آذهان مردم... درس عبرتی بود که مرور کوتاهی بر آن می‌تواند راهبردی برای دفاع از شهر میلیونی تهران در برابر حوادث بزرگ باشد. پنجشنبه آخر دی‌ماه، تهران و مردمش حیران و

برابر آن‌ها تکان نمی‌خورد. شهر مسدود شده است. آسمان گرفته و غبار آلود است. بیکاره صدای هولناکی خبر می‌دهد: خبر تلخ بود و سهمگین: «پلاسکو فروریخت» و معلوم نیست چه تعداد از شهروندان و آتش‌نشانان شجاع ما آن زیر مانده و یا به آسمان رفته‌اند. پرنده‌ها گنج و مجروح شده باشند، از خدمات درمانی رایگان، بیمه بیکاری، هزینه کفن و دفن و مستمری بازماندگی و... برابر با بیمه‌شدگان عادی برخوردار می‌شوند... نقطه از شهر، هیبت مرگ رخ نشان داده است...

است. دود از شانه‌های شهر برخاسته و صدای ناله مردم و خودروهای امدادی گوش شهر را پر کرده است. هیچ نظمی در کار و هیچ کنترل‌ری بر حضور مردم نیست. ممکن است هر لحظه حادثه‌ای شدیدتر رخ دهد. مردم در گوش هم زمزمه می‌کنند؛ یکی از تمعدی بودن آتش‌سوزی می‌گوید، یکی از ضعف مدیریت بحران و دیگری ناله می‌کند. ماموران انتظامی به جمعیت اضافه می‌شوند. تلاش زیادی می‌کنند که کنترل جمعیت را در دست داشته باشند اما لحظه به لحظه وضعیت بحرانی‌تر می‌شود. گویی هیچ منشور مدونی برای چنین وضعیتی وجود ندارد. آتش‌نشانان... آه آتش‌نشانان غریب و بی‌پناه، به قلب آتش می‌زنند. برخی از مردم اما سلفی می‌گیرند و به نظر نمی‌رسد عوق فاجعه را یافته باشند و بدتر از همه اینکه کسی نیست که زنجاری بدهد و وضعیت را سامان بخشد. خیابان فردوسی به سمت چهارراه استانبول آرام آرام بسته می‌شود. آمبولانس‌ها نای راه رفتن ندارند. جمعیت از